

GOLF PLANNING

THE GOLF PLANNING INSTITUTE

THE GOLF PLANNING INSTITUTE

THE GOLF PLANNING INSTITUTE

GEEN PLAATS?

KERSTVERHAAL

DOOR

HERMANNA

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

Adventslicht.

„O, mocht mijn hart de kribbe wezen,
„waarin het heilig Godskind ligt.”

't Was een donkere, triestige dag op het eind van November, maar in Rie's hartje was 't zoo licht en vroolijk, toen ze de hooge stoep van juffrouw Wega's meisjesschool met vluggen tred afliep, dat ze onwillekeurig wat voor zich heen neuriede.

Dit was wèl iets bijzonders voor de stille Rie, die, in tegenstelling met haar jonger zusje Thea, nooit eens uitgelaten zou doen.

„Hoort toch eens,” riep Truus, die achter haar aan kwam, „Rie *singt!* Kinderen, luistert! Dat kan je niet elken dag genieten.”

Rie kreeg een kleur en keek wat beschaamd.
„Och, jij ook altijd — —!”

Maar de drukke Truus draafde door en riep er Doortje, Mien en Lida bij. Allen moesten ze 't

weten, dat Rie Verbeek zoo vroolijk was en dat nog wel bij zulk naar, saai, mistig weer.

Lida lachte. „Och, malle Truus, vind je dat zoo gek? *Ik* ben óók blij — natuurlijk! 'k Heb mijn hoofd vol leuke plannen voor St. Niklaas. Wat kan mij dan 't weer schelen? — — 'k Heb gisteren juist mijn verlanglijst naar Grootpa gestuurd. Wat dáár niet opstaat! O heden! En ik krijg 't vast allemaal; die goeie Grootpa is zoo gul.”

„En *ik* heb óók schik! 'k Schiet zoo mooi op met mijn surprises voor thuis,” vertelde Doortje; „*eenige* dingen heb ik bedacht. O, ik kan 't je niet alles vertellen — —.”

„Bij ons maken we er zoo'n werk van dit jaar. Oom Niek is pas uit Indië overgekomen en heeft beloofd, dat we weer eens een echten, ouderwetschen St. Niklaas zullen vieren.”

En Mien knikte en lachte. Ook aan haar was het te zien, dat de mist haar geen oogenblikje bedrukt stemde.

Nu, Truus zelf was ook een en al pret en recht in een bui om van alles schik te hebben. 't Was dan ook meer 't ongewone in de stille Rie geweest, dat haar had getroffen en dit overdreef ze nu in haar luidruchtigheid zóó, dat 't wel schijnen moest of Rie zoeven hardop had loopen zingen.

„Och, schei er nu toch over uit,” zei Doortje. „Natuurlijk is zij, net als wij, blij omdat het gauw St. Niklaas is, nietwaar Rie?”

Rie, met een diepen blos, knikte en mompelde zoo wat, maar niemand lette er eigenlijk op, zoo waren ze nu allen vervuld van haar eigen prettige

plannen. 't Was zoo'n gesnap en gelach, dat de menschen, ondanks 't onaangename weer, dat hen haastig, huiverend, deed voortloopen, t'òch glimlachend even omkeken naar het vroolijke troepje meisjes.

In 't plantsoen kwam de kleine, donkeroogige Thea er bij, nog hijgend van 't harde loopen.

„Hè, ik dacht, dat ik jullie nooit zou inhalen! Waar hebben jullie 't zoo druk over?” vroeg ze vroolijk en haakte bij Mien en Truus in.

„*Natuurlijk* over den Sint! Rie verheugt er zich al zoo op, dat ze daar net zelfs liep te zingen en de stoep met vlugge sprongen afwipte. Ik wist niet wat ik hoorde en zag van je bedaarde zus!”

„Och — — en we doen van 't jaar niet eens aan St. Niklaas!” — — Thea sperde haar oogen van verwondering wijd open.

„Nee — — dat 's waar — —,” hakkelde Rie nu; „we zouden er van 't jaar niet aan doen.”

Truus barstte in lachen uit.

„En dat vergat je en nu was je al zoo blij? Och, arme stumperd!”

De tranen sprongen Rie in de oogen. Ze zag er zoo verlegen uit, dat Mien medelijden met haar kreeg.

„Hè nee, nu moet je niet aldoor plagen, Truus! Dat 's flauw! — — Jullie krijgen zeker een Kerstboom, hé Rie?”

„Ja, een klein, mooi boompje, heeft Moeder gezegd en Oma komt bij ons logeeren met de Kerstdagen,” vertelde Thea opgetogen.

Rie zweeg; ze liep er stilletjes bij en liet 't kleine ding maar babbelen.

Later, toen ze samen linksaf sloegen, de brug over, terwijl de anderen rechtdoor waren geloopt, trok Thea haar zus ongeduldig aan de mouw.

„Maar Rie! Hoe *kon* je dat daarnet nu zeggen over St. Niklaas?” klonk 't heel verwonderd. „Je wist 't toch zelf ook best, dat we er van 't jaar niets aan doen. Dat heeft Moeder immers allemaal met ons besproken, je weet wel, op dien Zondagavond!”

„Ik heb 't niet *gezegd*,” zoo verdedigde Rie zich, maar 't klonk flauwtjes en Thea had moeite het te verstaan — „ze *dachten* 't maar en — en toen liet ik 't maar zoo.”

„Hé, waarom?”

„Och, dáárom.” Weer bloosde Rie sterk.

Thea keek haar verbaasd aan.

„Ik vind 't heerlijk, dat we een Kerstboom krijgen,” zei ze, „al is 't dan ook maar een kleintje.”

„Ik ook.”

„O en dáárom zong je en keek je vroolijk, is 't niet? Maar waarom *zei* je dat dan niet gewoon?”

Hè, die Thea kon zoo vervelend zijn met haar vragen! Rie wist er geen weg mee en antwoordde er dus maar niets op. Maar — — voor zichzelf moest ze er toch wèl antwoord op geven.

Was ze zoo blij geweest in 't vooruitzicht een Kerstboompje te zullen krijgen? Had dat haar zóó licht en vroolijk om 't hart gemaakt, dat zij even had moeten neuriën?

Jazeker, maar tòch — neen, 't was niet *in de eerste plaats* om den boom geweest, om 't feestje en de cadeautjes — zelfs niet omdat Oma zou komen, hoe heerlijk ze dit overigens ook vond,

vooral dit jaar. In den herfst waren ze namelijk verhuisd naar een wat ruimere woning aan den buitenkant der stad, waar een heusch logeerkamertje in was. Op 't bovenhuis, waar ze eerst gewoond hadden, was 't altijd zoo'n behelpen geweest als Oma zou komen logeeren, — — die lieve Oma, die 't toch alles maar goed en prettig vond. Maar nu zou zij een aardig, vroolijk kamertje hebben

voor zich alleen, met vrij uitzicht over een boschje en weilanden in de verte.

Als Rie daaraan dacht, verheugde zij zich toch zóó, maar toch — neen, zelfs dát was 't niet in de allereerste plaats geweest, wat haar zoo blij had gemaakt.

Wat dan wel? Mocht Thea dit niet weten?

Och — — kijk, ze kon 't Thea toch niet uitlegen; die zou 't niet begrijpen, dacht ze. En aan de meisjes had ze 't heelemaal niet kunnen zeggen. Over zoo iets kon ze eigenlijk alleen met Moeder spreken.

„Je hadt er tòch niet om mogen jokken,” zoo klonk 't stemmetje van binnen. „Al *zei* je niet bepaald iets, dat je *knikte* en je verder stilhieldt, was evengoed jokken — — jokken zonder woorden.”

Rie wist dat 't waar was en ze voelde er zich ongelukkig over, zoo heel anders dan zoeven, toen ze diep in haar hartje blij was geweest, echt blij, omdat *de Adventstijd* nu weer begon.

Moeder had er op dien Zondagavond met de kinderen over gesproken. Thea, Frans en Dickie hadden 't misschien nog niet zóó kunnen begrijpen, maar Rie wel — — zij was de oudste en Moeder, die vroeg weduwe was geweest, had altijd veel met Rie gepraat.

Van jongsaf was Rie's hartje open geweest voor wat Moeder uit den Bijbel vertelde. Ze kon er nooit gemakkelijk met anderen over spreken, maar was, zoo heel in stilte, recht gelukkig in haar kinderlijk geloof.

Moeder wist dit wel en verheugde er zich te meer

over, omdat Rie's *karakter van nature* moeilijk was en haar en 't kind zelf dikwijls strijd kostte.

Wat de Adventstijd eigenlijk beteekent, had Moeder aan haar viertal uitgelegd en Rie had gretig elk woord in zich opgenomen.

Advent is de tijd van verwachting, van voorbereiding tot het Kerstfeest. Als er in vroegere eeuwen een koning, een machtig vorst, in aantocht was, werden vooraf de wegen nagezien; kuilen opgevuld, hoogten afgegraven, al naardat 't noodig was, om een effen, veilige, gemakkelijk te berijden baan voor den intocht te verkrijgen. Dan werden er kleederen uitgespreid over den weg en versieringen aangebracht, met palmtakken gewuifd, alles ter eere van den komenden vorst, zooals 't ook in 't gezang staat:

„Verhoogd zij 't dal, de berg geslecht;
„wat kronk'lend voortliep, worde recht —
„treedt op gebaande wegen
„vol vreugd' uw Redder tegen.”

Advent nu is de tijd van voorbereiding tot de komst van *onzen* Koning, den Heiland der wereld, Op 't Kerstfeest denken we er aan en zingen we er van hoe Jezus Christus, Gods Zoon, op aarde is gekomen voor de zondige menschheid, geboren in nederigheid als Kindeke in Bethlehems stal, opdat Hij allen, die Hem als Heiland aannemen, de grooten zoowel als de kleinen, tot Gods kinderen zou maken.

De wegen *buiten* behoeven voor Zijn komst niet recht en gelijk te worden gemaakt, maar — —

deze Koning wil Zijn intrek nemen in de harten en nu is daar zeker toch wel veel in, dat eerst uit den weg geruimd en in orde gebracht dient te worden, om plaats te verkrijgen voor den hoogen gast. — —

Zoo had Moeder met de kinderen gesproken en ook had zij er bijgevoegd, hoe heerlijk de Adventsdagen zijn voor de harten, die waarlijk den Heiland liefhebben en Hem o zoo gaarne bij zich willen ontvangen.

Moeder had toen op het orgel gespeeld en samen hadden zij een Adventslied ingestudeerd, waarvan 't laatste couplet aldus luidde:

„O, geef gehoor aan mijn verlangen,
 „vervull' m' Uw komst met zaligheid!
 „ik wil in ootmoed U ontvangen,
 „mijn hart en ziel, zij zijn bereid;
 „ — ik leg gedachten, wil en zinnen,
 „o Heiland, aan Uw voeten neer —
 „ik wil U dienen, U beminnen,
 „o, neem bij mij Uw intrek, Heer!“ —

De mooie, zangerige melodie van dit lied nu, had Rie zoo heel zachtjes bij zichzelf geneuried, toen ze er, uit school komend, op dien donkeren, onvriendelijken Novemberdag, op eens aan dacht, dat 't morgen, jazeker, *morgen* al, de eerste Advent zou wezen en dat Moeders vriendin, Zuster Margo, dan stellig wel weer even zou aankomen om hun een Adventslichtje te brengen. Verleden jaar had Zuster Margo dit ook gedaan: een kaarsje met wat groen en een eenvoudig tekstkaartje er bij. „Uw Licht komt“ had er opgestaan met duide-

lijke zilveren lettertjes op donkeren achtergrond.

Alle Zusters in het Diaconessenhuis vonden in den vroegen morgen van den eersten Advent aan 't ontbijt zoo'n tekst en zoo'n lichtje, dat dan natuurlijk brandde in de donkerte, — en ook de zieken kregen er een.

Rie wist, dat ze er nú nog blijder mee zou wezen dan toen — — weer op een andere manier. 't Ging er mee als met 't Kerstfeest, daar was je ook ieder jaar blijder mee, omdat je 't telkens weer een beetje beter begreep.

Moeder had verleden jaar zeker ook wel over Advent gesproken, maar 't was Rie, alsof ze 't nú toch pas voor 't eerst gehoord had en 't zoo recht duidelijk tot haar doorgedrongen was, dat je nooit te klein of te onbeteekenend kunt zijn, of de Heiland wil wel tot je komen om woning bij je te maken als je 't zelf ook hartelijk begeert. Misschien kwam 't wel door 't lied, dat ze bij 't orgel leerden. Van 't ééne couplet bleven Rie de eerste regels gedurig nog bij:

„O, mocht mijn hart de kribbe wezen
„waarin het heilig Godskind ligt,” —

en dan volgde er:

„dan werd ik van mijn smart genezen,
„dan had ik kracht tot elken plicht.”

Maar *die* twee regels waren meer voor groote menschen, dacht Rie. *Smart* en *plicht* waren zulke „groote” woorden. „*Smart*” had ze gelukkig niet, want als je eens een keer verdriet hadt, kon dat toch niet „*smart*” heeten en „*plicht*”, nu ja, 't was

je plicht je best te doen op school en gehoorzaam te zijn, maar moest je daarvoor nu „kracht” hebben? Och, dat ging vanzelf wel. Ze zei dus maar liever de twee eerste regels bij zichzelf op, die maakten je blij, vond ze. Maar, *eigenlijk* moest er nog in plaats van „mijn hart” staan: „in ons huis.” — —

„O, mocht *in ons huis* de kribbe wezen,
„waarin het heilig Godskind ligt.” —

Zóó zou je 't beter begrijpen, er nog meer aan hebben. —

's Avonds, toen Thea en de broertjes naar bed waren en Rie nog een poosje stil bij Moeder zat, vertelde ze, hoe ze vandaag gejoekt had; — wel zonder woorden, maar tóch *gejoekt*.

Moeder vond 't heel naar. Toch was ze dankbaar er bij te hooren, dat Rie 't zelf ook voelde hoe verkeerd 't was geweest en ze er God al voor om vergeving had gevraagd.

Toen praatten ze samen nog over Kerstmis en maakten plannen om 't nieuwe logeerkamertje eens recht gezellig en gerieflijk voor Oma in orde te brengen. Er moest een gemakkelijke stoel van beneden gehaald worden, ook Moeders voetenzak en natuurlijk moest er wat dennengroen en hulst op 't tafeltje voor 't raam staan, zei Rie, de Bijbel met den grooten druk moest er ook liggen.

„Hé, dol!” riep Rie; „ik wou, dat we morgen al konden beginnen. Jammer, dat 't nog zoo lang moet duren!”

„Moeder,” zei ze toen opeens, zacht en met eerbiedige stem, „als 't nu toch nog eens was

zoals vroeger, toen de lieve Heer nog op aarde was — — als we voor Hem ons kamertje eens in orde konden brengen — — zou u dat niet heerlijk vinden? — — zoals in 't lied staat, dat we leeren, weet u: „o, neem bij mij Uw intrek, Heer!” —

Moeder knikte en zag Rie vriendelijk aan.

„Dát is nu juist 't heerlijke van ons geloof, lieve

kind, dat we 't nóg kunnen zeggen en weten, dat Hij komen wil bij een ieder — —.”

„Ja, maar ik bedoel: zóó dat je Hem zien en wat voor Hem doen kunt. — — Ik zou 't kamertje toch zoo keurig in orde maken, nóg veel mooier zelfs dan voor Oma!”

Moeder glimlachte. „Ja Rietje, dat geloof ik wel. We willen ook nu huis en hart altijd voor Hem openzetten, nietwaar?”

„Hè Moeder,” begon Rie weer, „dát vind ik nu

toch altijd zoo naar, elk jaar weer als de Kerstgeschiedenis verteld wordt, dat er toen in dien nacht *nergens* plaats was voor Jozef en Maria, in heel Bethlehem niet, en ze eindelijk in een stal moesten gaan. — — Als *wij* er maar gewoond hadden, zouden we hun wel een plaatsje hebben gegeven, zelfs al hadden we niet zoo'n snoezig logeerkamertje gehad als nu. Ik zou er best voor uit *mijn* kamertje hebben willen gaan!" —

En toen Rie even later in bed lag, moest ze er nog over denken hoe heerlijk ze 't zou gevonden hebben als Moeder en zij toen eens in Bethlehem hadden gewoond en een plaatsje hadden mogen inruimen voor het pas geboren heilige Kindeke.

II.

Mogen meehelpen.

„O, geef gehoor aan mijn verlangen,
„vervull' m' Uw komst met zaligheid.”

St. Niklaas was voorbij. De kinderen Verbeek hadden toch nog hun deel gehad aan de gezellige drukte en vroolijkheid, die er in zulke dagen heerscht. Al „deden” ze er overigens van 't jaar niet aan, zooals Thea 't uitdrukte, toch waren ze evenals hun schoolkennisjes winkels gaan kijken en hadden van Moeder ieder een kleinigheid mogen uitzoeken van de mooie tafels vol uitlokkende snoeperij.

't Was wel erg jammer geweest, dat Moeder

zelf niet had kunnen meegaan langs de winkels, zooals eerst 't plan was geweest, maar het Betje, hun dienstmeisje, had moeten opdragen. Moeder was toen juist niet heel fiks, had over duizeligheid geklaagd en veel moeten rusten. Neen, Moeder was lang niet sterk. Laatst nog had Zuster Margo 't met bezorgden blik gezegd in 't bijzijn der kinderen, Thea en de jongens waren er gauw weer overheen gedarteld, maar *Rie*, Rie had 't niet kunnen vergeten, hoewel ze er nooit meer over sprak.

Moeder had het zich in den herfst te druk gemaakt met de verhuizing. Ze moesten zuinig zijn en extra hulp was tegenwoordig zoo duur.

Zoo had Moeder zelf overal mee aangepakt en gewerkt ver boven haar krachten. Dit brak haar nu op. Moeder voelde 't zelf wel en rustte zooveel mogelijk, in de hoop dat 't weer beter zou gaan.

Gelukkig dat ze zoo'n lief, trouw dienstmeisje had in Betje. Zij was nog wel jong en pas sinds Augustus bij Moeder, maar ze toonde zooveel overleg en gewilligheid, dat Moeder waarlijk al kon verwachten steun aan haar te zullen hebben. Met Thea en de jongens kon zij 't ook zoo goed vinden. Tusschen Rie en haar ging 't echter minder vlot.

Dit lag aan Rie. Moeder was heel rechtvaardig en kon 't niet anders zeggen.

Rie had bij al haar goede eigenschappen een leelijk gebrek: *ijverzucht*. Ze was dol op Moeder en kon niet velen, dat een ander haar bij ongesteldheid, bijvoorbeeld, den minsten dienst bewees. Had Moeder weer van die erge hoofdpijnen, waarbij haar een hand, stil op de pijnlijke plek gehouden,

zoo heerlijk hielp en brak Betje even uit haar werk, om haar mevrouw dien dienst te bewijzen, o, dan was Rie bepaald boos, vergat dat stilte nu alles voor Moeder was, en begon, liefst nog op Moeders slaapkamer, met Betje te kibbelen. Ja, ze zou haar wel willen wegduwen van 't ledikant!

Als Betje niet zoo'n zacht karakter had gehad, zou er zeker veel vaker ongenoegen zijn tusschen Rie en haar, dan nu gelukkig 't geval was.

't Moeilijke punt voor Rie was Moeders gezondheid, doordat ze zich zoo ongerust maakte als Moeder iets had en dan des te meer tot prikkelbaarheid geneigd was. In 't gewone doen ging 't wel, met wat geven en nemen van Betjes kant en een kalm, vermanend woordje van Moeder. —

Nu was 't weer de tijd van de prikkarten der bekende Martha-stichting te Alphen a. d. Rijn.

In 't laatste nummer van „Onze Kinderen”, 't maandbladje der stichting, was er een ingevoegd geweest.

Moeder had er nõg een aangevraagd. Zoo konden de kinderen er alle vier voor werken: twee aan twee — Rie met kleinen Dick en Thea met Frans samen.

Voor zulke dingen toonde Rie altijd veel ijver. Ze was er met hart en ziel bij en rustte niet, voordat zij een flink aantal „prikken” op haar kaart had.

Dickie ging maar voor de leus mee; hij was ook nog zoo klein.

Met de kaart van Thea en Frans schoot 't lang zoo hard niet op. Franseman was een tikje lui uitgevallen en Thea was zoo levendig, dat zij zich nooit lang bij één zaak kon bepalen. Met lust begon ze de dingen, maar — 't moest niet te lang duren.

Op een Woensdagmiddag kwam Rie thuis van Zuster Margo, bij wie ze haar laatste „prikken” had mogen halen.

„Ga eerst maar naar je andere klantjes,” had Zuster gezegd, „en als er dan nog vakjes overblijven, kom je maar hier. Ik prik dan graag eens en er zullen ook nog wel andere Zusters wezen, die je willen helpen.” Moeder prees Rie, dat ze zoo trouw voor haar kaart had gezorgd.

„En hoe staat het met die van jullie?” vroeg Moeder aan de twee anderen.

Frans maakte er zich met een ontwijkend antwoord af en Thea zei snibbig, dat ze ’t flauw van Rie vond de Zusters al te hebben laten prikken. Nu kon zij toch niet achter haar aan komen en ’t nòg eens vragen?

„Als je ’t vooruit gezegd hadt, zouden we samen hebben kunnen gaan. Dan was ’t veel eerlijker verdeeld geweest.”

„Och kind, jullie kaart ligt zeker al een week ongebruikt in je kastje,” smaalde Rie.

„Nu ja, dat weet ’k wel. *Ik* heb er verscheidene „prikken” op gekregen, maar nú is ’t Frans z’n beurt eens. Hij laat er mij maar alleen voor opkomen. Nog geen enkelen keer is hij er op uit geweest.”

„Thea, haal de kaart eens,” zei Moeder en toen wendde zij zich tot Frans: „Maar jongen, wat hoor ik daar van je?” vroeg zij verdrietig. „Was daar een reden voor?”

„Hm” bromde Frans, maar Moeder trok hem naar zich toe en vroeg ’t nòg eens.

Toen moest Frans wel „neen” zeggen.

„Dus was 't enkel onwil?”

Frans knikte.

„Dat valt me van je tegen! We sturen deze kaart nu weg zooals ze is en 't volgende jaar zullen we geen extra exemplaar meer aanvragen. *Gedwongen* vriendelijkheid heeft heelemaal geen waarde. Jullie *behoeven* 't volstrekt niet te doen; 't is een voorrecht dat jullie 't *mogen*, maar daar je dit niet op prijs stelt, Frans, neem ik je de kaart

af en zeg: „neen jongen, nu *mag* je zelfs *niet* meehelpen.”

Frans keek beschaamd. Hij had er spijt van er zoo mee gesloft te hebben. Van den zomer was er een juffrouw met Zuster Margo bij Moeder geweest, die werkzaam was op de Martha-stichting bij al die kinderen. Zij had er zooveel en zoo prettig van verteld en ook gezegd hoe heerlijk 't was als de prikkarten met 't daarmee verzamelde geld binnenkwamen. Er was voor zoo'n groot huishouden zooveel noodig — dat konden ze zeker wel begrijpen. —

En nu was hij te lui geweest om een handje mee te helpen en *mocht* hij 't zelfs niet meer van Moeder! —

De tranen kwamen Frans in de oogen; hij liet 't hoofd hangen en ging stil in de vensterbank zitten.

„Ik zal jullie eens wat vertellen,” zei Moeder.

„'t Is heusch gebeurd, hè?” vroeg Dickie, die bij Moeder op schoot kroop. Dickie wist 't wel, dat Moeder meestal verhalen vertelde, die „heusch gebeurd” waren, — verhalen van toen Moeder klein was of uit de kinderjaren van Vader, dien zij zich ternauwernood konden herinneren, maar tòch goed kenden, omdat Moeder zooveel over hem sprak.

„Er was eens een kleine jongen,” zoo begon Moeder, „die op een keer toen het tegen Kerstmis ging, zoo verdrietig was, omdat hij zoo graag anderen blij wou maken met 't Kerstfeest en niets, letterlijk niets had, waarmee hij dat zou kunnen doen. Hij was een wees en woonde in huis bij een nicht, die 't erg overleggen moest om rond te komen.

„O,” zei Rie halfuid en zij keek alsof ze wat wilde opmerken.

„Stil; laat Moeder nu verder vertellen,” riep Thea, terwijl ze haar zus een duwtje gaf.

„’t Jongetje had geen spaarpot zooals de meeste andere kinderen, met wie hij op school ging en op verjaardagen kreeg hij gewoonlijk enkel nuttige dingen, die hij tòch noodig had. Een kastje met boekjes, spelletjes en allerlei aardigheden, zooals jullie hebben en waarvan je nog wel eens wat weggeven kunt, bezat hij dus ook niet.” —

„Hij werd zeker slecht behandeld thuis en liep toen weg?” vroeg Frans, die ook weer wat dichterbij was gekomen, vol belangs elling.

„Neen, neen, volstrekt niet. Zijn nicht zorgde heel goed voor hem en zij hield ook bepaald van hem, maar van dingen, die hij wel eens prettig zou hebben gevonden, zei ze gewoonlijk, dat zij niet noodig of overdreven waren.”

Nu kon Rie zich niet langer inhouden.

„Ik weet wie dat jongetje was,” zei ze. — „Vader — en die nicht leeft nog — ’t is Nicht Truida, nietwaar Moeder? — — Een naar mensch.”

„Ja Rie, ’t was Vader. Maar dat van Nicht Truida mag je volstrekt niet zeggen; dat zou Vader verdriet hebben gedaan. Vader sprak altijd met zooveel achting over Nicht. Zij had ’t zelf heel moeilijk en heeft zich alles wat niet tot ’t strikt noodige behoorde, ontzegd om Vader een goede opvoeding te geven.”

„Maar ze was toch niet gezellig en leuk, als Vader nooit eens wat mocht,” meende Frans.

„Kinderen moeten nooit over groote menschen oordeelen,” zoo vermaande Moeder hem. „Er is vaak zooveel, wat kinderen nog niet begrijpen en dus niet beoordeelen kunnen. Onthoudt 't allen maar goed en denkt er altijd aan, dat Vader veel aan Nicht Truida te danken heeft gehad en Vader en Moeder dit geen van beiden ooit hebben kunnen vergeten.”

Dickie geeuwde en schoof wat achteruit, zoodat hij tegen Moeder aan kwam te leunen.

„Vertel nou verder,” bedelde hij en streek met zijn handje over Moeders wang.

Moeder glimlachte; ze liet haar kin even op Dicks bolletje rusten, terwijl ze, over hem heen, 't kleine kringetje rond keek.

't Was al verscheidene jaren geleden, dat Nicht Truida voor 't laatst bij hen was geweest. De kinderen zouden er wel niets meer van weten, dacht Moeder; alleen Rie, die altijd zoo sterk indrukken in zich opnam, zou mogelijk nog een flauwe herinnering aan dat bezoek bewaard hebben. Nicht Truida was iemand, die zoo op 't eerste gezicht weinig aantrekkelijks voor kinderen had, dat moest Moeder bij zichzelf toegeven. De kleine jongen, dien ze had opgevoed, had een weinig zonnige jeugd gehad, 'tgeen niet enkel aan de moeilijke uiterlijke omstandigheden had gelegen. Wat licht en warmte is ook met bescheiden middelen zoo gemakkelijk in een kinderleven aan te brengen. Dit nu had Nicht Truida bij al de zelfopoffering, die zij zich werkelijk voor haar pleegkind getroost had, niet verstaan en daardoor had zij zichzelf ook van menige vreugde beroofd.

Hieraan dacht Moeder, terwijl ze naar het drietal vóór haar keek, dat, met Dickie, wel licht en warmte mocht genieten thuis.

Thea en Frans was 't aan te zien, dat de gedachte aan Nicht Truida al weer plaats had gemaakt voor verlangen naar 't vervolg van Moeders geschiedenisje. Rie daarentegen had een rimpeel precies boven haar neusje.

„Ik weet 't nog best, dat ze hier eens is geweest.” prevelde ze; „'k vond haar een *naar* mensch.”

Moeder achtte het maar 't verstandigst er nu niet op in te gaan. Zij deed alsof ze 't niet verstaan had en vervolgde:

„De kleine jongen — ik zal hem nu maar bij zijn naam noemen, *Frans* dus, — ging zelf niet op de Zondagsschool van 't groote dorp, waar hij woonde, maar hoorde toch geregeld de verhalen, die er verteld werden, van zijn buurmeisje. Ook leerde hij graag de opgegeven liederen met haar mee.

Zoo wist hij ook alles van 't Kerstfeest, dat er op de Zondagsschool zou worden gehouden.

Jetje, zoo heette zijn buurtje, had hem verteld hoe 't daarbij toeging. Maar ook had zij hem overgebracht wat de juffrouw van 't Kerstfeest *vieren*: had gezegd: hoe de beste manier om Kerstfeest te vieren is: wat aan anderen te geven, anderen gelukkig te maken. En nu zou zij — zoo had ze er aan toegevoegd — wat van haar boekjes en spelletjes uitzoeken om naar het Kinderziekenhuis in de stad te sturen.

Ja, zoo iets zou Frans ook wel willen doen, maar — — hij had niets.

Toen kwam hij op een keer, doordat hij met Jetje naar huis liep, in aanraking met haar Zondagschooljuffrouw. Zij praatten over 't Kerstfeest en zoo kwam 't uit, waarom Frans zoo verdrietig was als hij aan Kerstmis dacht.

„Omdat ik heelemaal niets te geven heb,” zei hij treurig.

Maar nu bleek het, dat Jetje 't toch niet precies zóó had oververteld als de juffrouw 't had gezegd.

Heelemaal niets had niemand, zei de juffrouw nu. Ieder kind kon nog wel wát voor een ander doen, hem wat geven, wat vreugde brengen. In Frans' geval bijvoorbeeld, zou zij best wat voor hem weten om anderen blij te maken. Hij had een paar stevige kleine beenen, nietwaar, die niet gauw moe werden? Nu, dát was toch iets, dat hij bezat en gebruiken kon voor een ander! De juffrouw had verscheidene kaarten, uitnodigingen voor de Kerstfeestviering van de Zondagsschool, voor de menschen en kinderen, die er dit jaar bijgevraagd zouden worden, en ginds, heel ver, in dat gehuchtje op de hei woonden; en dan waren er nog Kerstmandjes— die moesten er ook heen voor de zieken en oudjes, die niet konden komen. Zou hij dat allemaal willen rondbrengen en bezorgen?

Frans' gezicht straalde bij de gedachte, dat hij nu toch opeens mee zou mogen helpen om anderen blij te maken.”

Hier keek Moeder even naar *dezen* Frans, dicht bij haar. Maar meteen ging ze weer verder: „En 't mooiste komt nog: de juffrouw gaf hem ook een kaart voor zichzelf en *die* moest hij in de allereerste plaats bezorgen, zei ze lachend.”

„Mocht hij er heen van Nicht?” — Haastig vroeg Rie het.

„Ja en hij genoot toch zóó, toen hij daar naast Jetje bij den Kerstboom zat met 't heidevolkje, dat bij 't feest verzocht was en dat *hij* die blijde boodschap in huis had mogen brengen. *Die* heerlijke Kerstmis heeft Frans nooit vergeten!”

Moeders Frans stond op — hij boog zich over

de leuning van Moeders stoel heen en, met beide armen om haar hals geslagen, fluisterde hij Moeder iets in 't oor.

Wat dat was?

„Nu, ik vertel jullie alleen maar, dat Moeder de prikkaart — je weet wel, die extra aangevraagd was — nog niet wegzond, maar haar aan Frans gaf. —

Moeder zei er niets bij. Dat behoefde ook niet. —

Nog plaats?

„Ach Heer, wanneer G' in mij zult leven,
„moet G' eerst in mij geboren zijn.” —

Op den eersten dag van de Kerstvacantie, een echten sneeuwdag met gierenden, kouden wind, kwam Thea de huiskamer binnenstuiven.

„Moeder!” En toen, wat ongeduldig, want Moeder scheen haar aanwezigheid niet te bemerken, zoo verdiept was zij in een brief, dien zij bij 't venster zat te lezen:

„Moeder! Hoor u eens! Mogen we alstublieft de Kerstmis-doo's eens hebben? Frans en ik wilden 'm zoo dolgraag 's uitpakken. We zullen er wel voor oppassen, dat Dickie er niets van wegmaakt. 't Mag wel, hè Moeder?”

Thea moest haar vraag herhalen voordat Moeder opkeek en toen was 't nog of Moeder maar half begreep wat Thea eigenlijk wou.

„Lieve kind, waar is Rie?”

„O, die prutst weer op Oma's kamertje. Ze heeft er alles zeker wel tienmaal verzet; 't is er nooit mooi genoeg naar haar zin. Maar Moeder, mag het?”

„Mogen? Wat dan, vrouwtje?”

„Hè, u luistert ook heel niet!” Thea's gezichtje vertoonde een pruilenden trek.

„Of Frans en ik de Kerstboomversierselen vast eens mogen uitpakken om ze te bekijken, vroeg ik. We zullen er wel heel voorzichtig mee wezen.”

Moeder trok Thea naar zich toe.

„Dät ben je niet van Moeder gewend, hè?“ vroeg ze glimlachend. „Maar kindje, ik was met mijn gedachten nog bij den brief, die zooeven gekomen is. — — Misschien krijgen we met Kerstmis nòg een gast, Thea!“

„O, wat dol! Wie?“

Vol verwachting hief Thea haar gezichtje naar Moeder op. 't Gebeurde zoo hoogst zelden dat er eens iemand kwam logeeren; eigenlijk alleen Oma maar, twee keer in 't jaar.

Moeder wachtte even, voordat zij antwoord gaf. Zachtjes was de deur opengegaan. Rie was binnengekomen en stond nu naast Thea.

„Iemand, die oud en eenzaam is, vraagt ons, of we met Kerstmis een plaatsje voor haar hebben. Wat dunkt je, zou dat gaan?“

Rie kwam een stapje naderbij en zag Moeder wat verwonderd, met vragenden blik aan.

„Nòg iemand, Moeder?“

„Ja; Nicht Truida.“ Moeder zei 't nu maar meteen alsof dit de gewoonste zaak van de wereld was, en praatte kalm door, terwijl ze deed of ze de donkere wolk op Rie's gezichtje niet opmerkte en haar uitval niet hoorde, op bitsen toon gesproken:

„Nee — dät gaat niet! We hebben geen plaats.“

„Jullie weten wel,“ vervolgde Moeder dus, „dat Nicht Truida al jaren samenwoont met een ziekelijke, altijd bedlegerige vriendin, die ze nooit verlaten kan. Nicht schrijft weinig en gaat haar eigen leven meestal stilzwijgend voorbij in haar korte berichtjes.“

„Nicht woont op een dorp in Groningen, hè

Moeder?" vroeg Thea, een en al belangstelling, terwijl Rie mokkend bij de tafel stond.

„Ja, op een eenzaam, afgelegen, klein dorpje, vlak bij de grens. Nu is er evenwel een zuster van die vriendin uit Duitschland overgekomen en schijnt de dokter 't sterk aan te raden dat Nicht, nù ze weg kan, eens even een poosje in een andere omgeving doorbrengt, na al die jaren van afzondering en moeilijke verpleging, want, hoewel Nicht nooit een klacht geuit heeft, heb ik zooveel toch wel tusschen de regels door kunnen lezen.

Wij zijn de eenige familieleden, die Nicht nog heeft en dus — —."

„Maar waarom moet dat juist nù, met *Kerstmis!*!" viel Rie uit. „We hebben immers geen plaats, doordat Oma komt! 't Is net iets voor dat mensch ons te willen komen plagen, juist op Kerstmis als we 't zoo gezellig onder elkaar met Oma zouden kunnen hebben."

„Sst, Rie!" Moeder keek heel streng. „Je zwijgt onmiddellijk. Wel foei! — Ten eerste raadt de dokter zoo spoedig mogelijk een verandering voor Nicht aan en ten tweede is de tijd van juffrouw Baumgarten, die in Hamburg bij 't onderwijs is, beperkt."

„Waarom is ze niet in de zomervacantie overgekomen?" bromde Rie verongelijkt.

„Er waren omstandigheden, gevolgen van den oorlog, die dit onmogelijk maakten. Juffrouw Baumgarten schijnt in deze laatste moeilijke vijf jaren ontzaglijk veel treurigs doorleefd te hebben, zooals Nicht met een enkel woord in haar brief aanduidt.

De vraag is nu maar: kunnen en willen we een

plaatsje in ons huis en onder ons Kerstboompje inruimen voor iemand, die oud en eenzaam is en behoefte heeft aan warmte en gezelligheid? Als Oma niet kwam, kon Nicht Truida natuurlijk 't logeerkamertje krijgen — —."

„Maar nù niet," zoo viel Rie weer uit.

„Nù zullen wij ons moeten behelpen," vervolgde Moeder bedaard.

Thea danste van verrukking. „k Vind 't eenig," verklaarde zij, „*twee* logees! 't Kan best, Moeder! Als Rie en ik weer in één bed kruipen, zooals we vroeger voor Oma deden, is er een ledikant over." —

Maar toen, opeens, heel wat kalmer:

„Moeder, is Nicht een lief mensch?"

„Heelemaal niet," antwoordde Rie met nadruk.

„Je zult eens zien, je bent bang voor haar en we hebben allemaal een akelige Kerstmis."

Meteen liep ze de kamer uit en trok de deur toen vrij hard achter zich dicht.

Moeder wist de verschrikte Thea gauw te kalmeeren.

Over Rie's uitval werd verder niet gesproken, maar Moeder en Thea overlegden weldra samen, knus in de vensterbank gezeten, hoe ze 't alles het best zouden kunnen schikken voor de onverwachte gast, totdat Frans en Dickie, wie 't wachten boven begon te vervelen, er bij kwamen en er toen natuurlijk ook alles van moesten weten.

De begeerte naar de „Kerstmis-doo's", zooals Thea de doos met versierselen voor den Kerstboom noemde, geraakte er door op den achtergrond, zoo werden de ontvankelijke hartjes der drie kinderen

vervuld van verlangen, om Nicht, die geen andere familieleden meer bezat dan hen, zooals Moeder hun meedeelde, met liefde op hun Kerstfeest te ontvangen. Nicht moest maar zoo gauw mogelijk komen, vonden ze en Moeder was 't er geheel mee eens.

„We krijgen een heele verhuizing,” vertelde Thea opgetogen aan Zuster Margo, die 's middags een bezoekje kwam brengen, „een verhuizing *in* huis, hoe vindt u dat?”

„Ja,” zoo vulde Moeder haar bericht glimlachend

aan, „Nicht Truida heeft belet gevraagd —” en, op den verbaasden blik der Zuster: „hier is haar brief; je moet hem straks maar eens lezen, dan weet je er alles van.”

„Wilt u eens hooren hoe we doen?”

Thea brandde van verlangen om het te vertellen, dus liet Moeder haar maar 't woord behouden.

„Rie en ik gaan samen op 't jongenskamertje in Frans z'n bed; dat is zoo ruim weet u. *Mijn* ledikant komt op Moeder's slaapkamer, voor *Frans*, en Dickie's bedje ook. Het is er dan wel wat nauw, maar daar geeft Moeder niet om. — En zoo krijgt Nicht Truida ons kamertje voor zich alleen en mag ze in Rie's bed slapen. Heeft Moeder dat niet mooi bedacht? — — Oma komt natuurlijk op 't logeer-kamertje.”

Ja, Zuster Margo vond 't kostelijk bedacht; alleen was ze bang, dat Moeder het zich met 't een en ander weer te druk zou maken. —

Maar *Rie*, toen ze er van hoorde, vond 't *niet* mooi bedacht, allesbehalve! Moest *zij* haar ledikant afstaan aan die onwelkome gast en zich *om haar* behelpen met een plaatsje bij Thea, die zoo woelde en 's nachts al even druk was als overdag? 't Kostte haar bittere tranen, die 's avonds, bij Moeders nachtzoen, eerst recht loskwamen. Want wat was het dat Moeder haar influisterde? — —

Moeder bracht haar in herinnering dien anderen avond, nog niet zoo lang geleden, bij 't begin van den Adventstijd, toen Rie gezegd had o, zoo graag een plaatsje voor 't Christuskindeke te hebben willen inruimen als zij *toen*, — in den heiligen

Kerstnacht — maar in Bethlehem had gewoonde. —

En nù — — nu de Heiland 't haar, als 't ware, vroeg voor een der Zijnen, die Hij in Zijn plaats wilde zenden, nù was zij zoo onwillig?

Rie kon den volgenden morgen niet goed mee-

zingen, toen Moeder, na 't lezen uit den Kinderbijbel, als naar gewoonte voor 't orgel plaats nam, en 't pas door de kinderen geleerde Adventslied aanhief. Vooral wilde haar *deze* regel niet over de lippen komen: „O, neem bij mij Uw intrek, Heer!” —

Rie was lang zoo blij niet meer met 't vooruitzicht weldra Kerstfeest te zullen vieren als eerst 't geval was geweest en dat was de schuld van Nicht Truida; *die* had haar blijdschap verstoord, dacht ze.

Maar Moeder wist beter dan Rie en ze had medelijden met haar kind. O, de oneffenheden in dat hartje, die nog recht en glad gemaakt moesten worden, zou de te verwachten Koning er waarlijk Zijn intocht kunnen houden!

Moeder voelde 't zoo mee en zou haar zoo graag willen helpen, meer nog dan zij 't al deed door een enkel woord, een liefdevolle vermaning, een aanwijzing.

Maar Rie moest 't zelf ook willen, echt willen, dan eerst kon zij verwachten waarlijk geholpen te zullen worden.

Er is soms veel toe noodig iemand te *leeren* willen; Moeder, met haar rijke ervaring, wist dit en zag er voor Rie zoo tegenop. Hoe graag zou zij 't haar willen besparen!

IV.

Donkere dagen vóór Kerstmis.

„Ik leg gedachten, wil en zinnen,
„o Heiland, aan Uw voeten neer.“ —

't Was gekomen, zooals Zuster Margo al gevreesd had! De verhuizing binnenshuis had plaats gehad, maar — — met die beredderingen had Moeder zich te veel vermoeid; aan Rie had ze hierbij dan ook heel weinig steun gehad en anders kon Rie zoo flink meehelpen! 's Morgens, nadat Nicht Truida den vorigen avond in mist en donkerheid was aangekomen, had een ernstige flauwte

Moeder overvallen. Zij moest te bed blijven en zelfs dokters raad inwinnen. Deze luidde: rust en nòg eens: *rust*. 't Beste zou wezen, zei hij, als de patiënt er toe zou kunnen besluiten eenigen tijd uit huis te gaan.

Neen, hiertoe kòn Moeder niet besluiten; zij kòn, ze mòcht 't niet doen, om de kinderen, om — *Rie*. Ja, *Rie*, haar oudste, was hierbij voor Moeder nog het grootste bezwaar. — —

't Was wèl de donkere tijd vóór Kerstmis. Alle teleurstellingen schenen tegelijk te komen, want op den avond van denzelfden dag, waarop zij zoo ongesteld was geworden, had een bericht uit Den Haag, door Oma's trouwe Jaantje geschreven, in korte, onbeholpen zinnen, gemeld, dat haar oude Mevrouw in de gang uitgegleden en gevallen was, waardoor haar rechterpols en voet verzwikt waren. Gevaar was er niet bij; Mevrouw was overigens wèl, maar, hoewel Mevrouw hoopte met een dag of veertien weer te kunnen reizen, kon er toch natuurlijk geen sprake van zijn nu al met de Kerstdagen te komen. 't Was een erge teleurstelling voor haar Mevrouw, had Jaantje er nog bijgevoegd.

„En voor mij niet minder,” fluisterde Moeder, wie deze tijding in haar zwakken toestand nog veel meer terneerdrukte dan in gezonde dagen het geval zou zijn geweest.

't Was Moeder alsof zij geen uitweg zag: Nicht Truida met de kinderen alleen beneden, ternauwer-nood nog met hen bekend, — — *Rie*, ja — — *Rie* en dan Betje, gewillig wel, maar nog jong. — —

Toen was Zuster Margo gekomen en had flink, met besliste hand, ingegrepen dienzelfden avond nog.

Vóór alle dingen moest Moeder rust hebben en de verpleging genieten, die zij noodig had. Dit kon thuis niet gebeuren. Moeder moest dus over alle bezwaren heen stappen en zoo spoedig mogelijk, liefst morgen al, voor eenigen tijd in het Diaconessen-huis komen, zooals ook de dokter geraden had.

Daarna had Zuster nog een poosje op haar kalmeerende, opbeurende manier bij Moeder zitten praten en gaandeweg was 't Moeder geworden alsof de duisternis nu toch niet zoo dicht meer was en er reeds een enkel sterretje van verre begon te lichten, als voorbode van 't heerlijke Licht, dat den Kerstnacht zou verhelderen en „schooner” maken „dan de dagen”, zooals de aanhef van dat oude, welbekende Kerstlied luidt: „O Kerstnacht, schooner dan de dagen — —.”

Nicht Truida vond Zuster Margo's raad bijzonder verstandig. Zij had al willen aanbieden morgen dadelijk weer te vertrekken, om Moeder onder deze omstandigheden niet de drukte van een logee te geven, maar nu stelde zij vóór te blijven, dan kon zij het oog op 't huishouden en de kinderen houden bijvoorbeeld totdat hun Grootmoeder uit Den Haag zou kunnen komen. Haar krachten en gezondheid lieten dit nog best toe. 't Voornaamste voor haar gestel was eens in een andere omgeving te zijn dan die, waarin ze nu jaren achtereen, zonder eenige afwisseling, verkeerd had. Over haar behoefde Moeder zich dus volstrekt geen zorg te maken.

Betje was 't een pak van het hart toen zij dit besluit vernam. Ze had al gedacht, dat de logee nu misschien weer zou weggaan en er toch zoo

tegenop gezien, dan met de kinderen alleen thuis te moeten blijven. Och, met Thea en de jongens zou 't nog wel gegaan zijn, maar Rie liet zich niets door haar zeggen. Betje had al een voortdurend gekibbel voorzien en daaraan had ze zoo'n hekel! Maar als die oude dame nu bleef, kon alles gewoon voortgaan.

Mevrouw moest nu maar eens flink gaan uitrusten bij de Zuster in 't Huis, zei ze hartelijk, met zoo'n vriendelijk gezicht om 't hoekje van de deur. En over thuis behoefde Mevrouw zich heusch niet ongerust te maken. Dat zou best schikken! —

Dit was 't tweede sterretje voor Moeder! Was Rie nu nog gekomen om Moeders grootste bezwaar weg te nemen, hoe licht zou 't dan reeds voor haar zijn geworden!

Maar Rie verscheen niet.

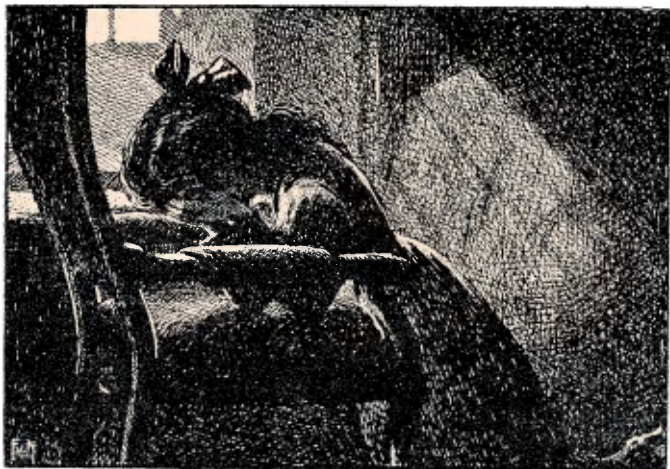
Terwijl Zuster Margo de kinderen, die, ver over hun bedtijd, verdrietig in de nu zoo leeg schijnende huiskamer om de tafel zaten, opmonterde en nog een kwartiertje van haar vrijen tijd aan hen gaf, om hen veilig in bed te bezorgen, lag zij boven, op 't logeerkamertje, bij Oma's grooten stoel geknield en snikte alsof haar 't hart zou breken.

't Was niet alleen de zorg over Moeder, die zij bovendien nu niet eens zelf zou kunnen oppassen, welke haar zoo bedroefd maakte. Ook niet de teleurstelling over 't in duigen vallen van het prettige plan dat Oma zou komen logeeren om 't Kerstfeest met hen te vieren. Dat Rie hierover verdrietig was, kon niet anders dan natuurlijk heeten!

Haar tranen waren echter van meer bitteren

aard. Onrechtvaardig was ze in haar verdriet, want van alles gaf ze de ongewenschte gast, Nicht Truida, de schuld. Tegen haar kantte zich al wat in haar was.

Nu Oma niet kwam en Moeder ook nog wegging, was er zeker *in huis* wel plaats genoeg voor Nicht. Maar in 't hart van Rie? Neen, dáár stellig niet. Dáár bleef het klinken: *geen plaats!* Geen plaats

dus óók voor den Heiland, want, waar geen liefde woont, kan Hij niet Zijn intrek nemen.

Dit maakte Rie in haar droefheid zoo bitter, zoo onvatbaar voor troost.

Moeder, wachtend op Rie, die maar niet verscheen, begreep hoe moeilijk het kind 't voor zichzelf had; ze vouwde stil de handen en sprak met God over Rie.

Dit gaf haar rust en vertrouwen.

Toen Zuster Margo Thea en de jongens voor den nacht bezorgd had, deed zij even de deur van 't logeerkamertje open, waar zij Rie hoorde.

„Kindlief, 't is nu bedtijd,” klonk 't vriendelijk, maar ferm. „Kom, zeg Moeder goedennacht; heel even kan 't wel. En dan Nicht Truida, die nog beneden is. — —

't Is wel heel moeilijk voor jullie, maar meer dan we dragen kunnen, legt God ons niet op.

Wees nu Moeders flinke, oudste dochter, Rie, aan wie zij steun heeft.”

Zuster Margo kende Rie en wist wel zoo eenigszins wát 't voornamelijk was, dat 't haar nu zoo moeilijk maakte.

„Kind” — zachtjes zei ze het, terwijl ze nog even met haar meeliep naar Moeder, — „we moeten ons hart ook voorbereiden en God vragen er alles uit weg te nemen wat een verhindering zou kunnen wezen om waarlijk een gelukkig Kerstfeest te vieren.”

Rie schudde snikkend 't hoofd. Zij dacht bij zichzelf, dat ze onmogelijk een gelukkig Kerstfeest zou kunnen vieren nù — o neen, dat stellig niet!

Heel kort maar was ze bij Moeder en wat zeggen ging ook niet goed met Zuster Margo er bij, die al klaar stond om naar 't Huis te gaan, maar eerst alles om Moeder heen rustig wilde hebben.

Ze gaf Moeder dus enkel maar een kus en slipte toen weg naar het kamertje, waar ze met Thea zou slapen, zonder eerst nog naar beneden, naar Nicht Truida, te gaan. —

Lekker warm ingestopt door Zuster Margo lag Thea nog klaar wakker naar Rie te kijken, die zich

uitkleedde. Ze was een heeleboel opgelucht na 't bezoek van de lieve Zuster en 't babbeltje met haar en wou nu ook Rie wel weer „gewoon” hebben. Daarom vertelde ze haar, dat Zuster beloofd had erg goed voor Moeder te zullen zorgen. Als Moeder maar flink rustte en ferm van alles gebruikte, zou ze wel gauw weer beter wezen en hoe heerlijk zou 't dan zijn Moeder weer gezond en wel thuis te krijgen. Dat Oma over een dag of veertien misschien al zou kunnen komen, was óók prettig, al was 't Kerstfeest dan ook voorbij. — —

Zoo keuvelde Thea.

„Zeg,” begon ze na een poosje weer, toen Rie maar steeds bleef zwijgen, „Nicht Truida gaat morgen op 't logeerkamertje slapen en alles van ons wordt dan weer gewoon op z'n plaats gezet. Als wij 't *erg* heerlijk vinden, mogen *wij* samen wel in Moeders groote ledikant; Zuster Margo zei 't daarnet — dat had ze allemaal met Moeder besproken.”

Rie gaf geen antwoord. —

Nicht Truida op 't logeerkamertje, dat ze met Moeder samen met zooveel zorg voor Oma in orde had gemaakt, dat was wel de druppel, die den beker deed overvloeien! Dat was nòg erger, dan dat zijzelf nu haar plaatsje aan Nicht had moeten afstaan.

Maar de levendige, kleine Thea liet zich niet afschrikken en snapte als een vogeltje door:

„Rie, we hebben ons nieuwe lied ook voor Zuster opgezegd, ieder een eindje, de jongens en ik. Zij vond 't zoo mooi en Nicht Truida óók. Als jij beneden was geweest, had je ook mee kunnen doen! Zuster Margo zei: 't was eigenlijk een gebed voor

Kerstmis en we moesten het vooral 's avonds voordat we slapen gingen, nog eens bij onszelf opzeggen, dan zouden we *vast* een heerlijk Kerstfeest vieren, al was Moeder ook niet thuis. — Daar ga ik nu ook dadelijk mee beginnen.”

Thea sprak zoo vol vertrouwen en haar oogen schitterden zoo, alsof ze nu al een voorsmaak van 't heerlijke Kerstfeest genoot.

„Jij moet 't ook doen, Rie,” voegde ze er nog bij. „Zullen we 't hardop opzeggen, ieder twee regels, om en om, net als wij wel eens bij Moeder met een verhaal uit den Bijbel gedaan hebben?”

„Och”, prevelde Rie, maar toen ze goed en wel in bed was en nog overeind bleef zitten om, als gewoonlijk, te bidden, begon Thea, die dit verkeerd begreep, al vast, terwijl ze de handjes vouwde, heel eerbiedig, met zachte stem:

„O, mocht mijn hart de kribbe wezen,
„waarin het heilig Godskind ligt.” — —

Ze hield op en stiet haar zusje aan.

„Toe nu, Rie”. —

En Rie, ondanks zichzelf, vervolgde:

„dan werd ik van mijn smart genezen,
„dan had ik kracht tot elken plicht.” —

Dát waren de twee regels, die zij eigenlijk meer geschikt voor groote menschen had gevonden dan voor zichzelf — — *smart* en *plicht*, zulke „groote” woorden waren dat, zoo had ze nog voor enkele weken gedacht — — en nú — —?

Maar Rie kon er niet langer bij stilstaan, want Thea was doorgestaan:

„dan werd mij troost en moed gegeven,
„verdreven d' angst, gestild de pijn.” —

En weer sprak Rie, als in een droom, verder:

„ach Heer, wanneer G' in mij zult leven,
„moet G' eerst in mij geboren zijn.”

Thea ging dadelijk voort met 't volgende couplet;
't klonk als de tonen van een zilveren klokje, zoo
blij en vertrouwend:

„O, geef gehoor aan mijn verlangen,
„vervull m' Uw komst met zaligheid.” —

En Rie moest 't daarop wel uitspreken, maar haar
stem beefde er bij en was haast niet te verstaan:

„ik wil in ootmoed U ontvangen,
„mijn hart en ziel, zij zijn bereid.” —

Stil luisterde zij verder naar Thea, die na de
twee volgende regels even wachtte, om toen, daar Rie
bleef zwijgen, ook zelf de slotwoorden uit te spreken:

„ik leg gedachten, wil en zinnen,
„o Helland, aan Uw voeten neer —
„ik wil U dienen, U beminnen,
„o, neem bij mij Uw intrek, Heer!”

„Amen”, zei Thea nog, want, als 't een gebed
was, moest 't zóó toch eindigen, vond ze. „Nacht
Rie!” — Behaaglijk kroop ze er onder en was
binnen een paar minuten in slaap.

Rie lag nog wakker:

„Dan werd ik van mijn smart genezen,
„dan had ik kracht tot elken plicht.” —

Dat bleef haar maar steeds bij; ze kon er niet
afkomen. Hoe anders had niet alleen dit gedeelte,

maar het geheele lied haar in de ooren geklonken, hoe anders nú, dan voor eenige weken, toen ze 't bij Moeder leerden en 't alles nog licht en vroolijkheid was. —

En toch, Zuster Margo had 't gezegd, en in 't diepst van haar hartje voelde Rie dat het waar was, al scheen 't op het eerste gezicht van niet, — — tòch kon 't ook nú een Kerstfeest worden van licht en blijdschap, als — en dat was het juist waar het op aan kwam, — als de harten maar toebereid waren, als *haar hart* maar waarlijk toebereid was om den Heiland, en met Hem: licht en vreugde, te ontvangen. —

Rie vouwde de handen; ze wilde haar gebed nog opzeggen, maar 't was alles zoo heel anders dan anders — 't was alsof ze 't niet durfde, zóó niet voor God durfde komen — arme Rie — en toch *wilde* ze 't zoo graag.

„Och lieve Heere, help me toch,” smeekte ze, uit den grond van haar hart en bij 't herhalen van deze bede was 't alsof iets van 't oproerige zachtjes aan bedaarde, iets van het bittere verdween. — — Rie's gewone gebed bleef achterwege; verder dan deze paar woorden kwam ze niet en toch zou dit stamelen reeds een voorbereiding voor ware Kerstblijdschap blijken te zijn, al scheen 't haar zelf toe dááaraan zelfs nog niet van verre te kunnen denken.

Kerstluister.

„Ik wil U dienen, U beminnen,
„o, neem bij mij Uw intrek, Heer!”

't Was de dag voor Kerstmis.

't Had gesneeuwd en nu maakte een lichte vorst met zonneshijn het „uitgezocht Kerstweer”, zooals de menschen op straat elkaar vroolijk toeriepen.

Nicht Truida zat voor 't venster in de huiskamer, op Moeders plaatsje bij 't werktafeltje, te breien. Een straaltje zon scheen juist op haar handen en deed de breinaalden glinsteren.

Zooals zij daar zat, maakte Nicht Truida een stijven indruk. Haar lippen waren vast op elkaar geklemd en de rimpel boven haar neus gaf iets strengs aan haar toch al stroef gelaat, waarvan 't, voor haar leeftijd nog weinig grijzende donkere haar, strak langs de slapen was weggetrokken.

Nicht Truida voelde zich echter recht op haar gemak in deze omgeving, waar alles wel van grooten eenvoud, maar tevens van vriendelijkheid en zonneshijn sprak.

De kinderen van haar Neef Frans hadden een plaatsje in haar hart: hoewel zij 't weinig toonde — dat lag niet in haar aard — deed zij toch haar best 't hun in deze moeilijke dagen van Moeders afwezigheid zoo goed mogelijk te geven.

Thea, Frans en Dickie waren gauw aan Nichts manier van doen gewoon geraakt. 't Was alsof zij het goede hart, dat achter 't stroeve uiterlijk ver-

borgen lag, aanstonds met hun fijne voelhorentjes ontdekt hadden. Vooral Frans kon aardig met Nicht omspringen en had dan ook een streepje bij haar vóór, omdat hij haar eenigszins aan zijn Vader deed denken.

Maar met Rie, hoewel zij beleefd tegen de logee was en haar geen spier stroo, bij manier van spreken, in den weg legde, was 't toch zoo'n beetje op voet van gewapenden vrede gebleven. Nicht Truida kon haar zoo onderzoekend over haar groote, ronde brilleglazen aankijken, alsof ze niet recht wist wat ze aan „die oudste” had.

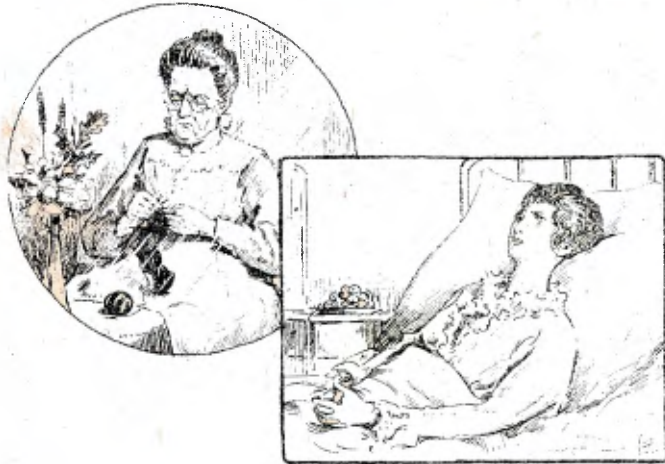
Wanneer zij met de kinderen Moeder opzocht, met wie 't gelukkig heel naar wensch ging, had Rie altijd een uitvlucht om niet mee te gaan. Zij bezocht Moeder liever alleen, op haar eigen gelegenheid, maar tòch, zoo recht tot praten met Moeder van hart tot hart, zooals thuis, kwam Rie niet. Of het de vreemde omgeving was, 't gevoel van te kunnen gestoord worden door een af en aan loopende Zuster, of — dat de oorzaak dieper lag, — bij *Rie zelf*?

Moeder had zooveel tijd nu in haar rustig ter neer liggen en was veel met haar kinderen bezig, — — vooral met Rie, want *zij* had Moeders gebed nu wel 't meeste noodig.

Nog één dag, dan zou het Kerstmis wezen. Wel naar de uiterlijke omstandigheden een heel andere Kerstmis, dan Moeder 't zich had voorgesteld! Zij had zoo graag voor de kinderen een Kerstboompje klaargemaakt; daarvan kon nu niets komen. Wie zou 't in haar plaats moeten doen? Bij Nicht Truida

was zoo iets in 't geheel niet aangebracht. Dat behoorde — Moeder wist 't wel — tot de dingen, die de oude dame onnoodig en overdreven vond. Vroeger vierde men Kerstfeest zonder zulke uiterlijke fraaiigheden en de stichting was er niet minder om. 't Kwam er maar op aan hoe men er voor zichzelf tegenover stond.

Nu, daarin had Nicht Truida wel gelijk. 't Voor-

naamste voor een Kerstfeestviering, 't zij dan met of zonder Kerstboom, is wel een gewillig, toebereid hart.

Maar Zuster Margo begreep 't toch beter hoe het kinderen te moede is, die ook zoo graag uiting geven aan wat er in hen omgaat en licht en feestglans noodig hebben om er zich in te koesteren en hun blijdschap uit te jubelen. Zij zond dus, in

overleg met de Moeder van het Diaconessenhuis, aan 't viertal een uitnoodiging, ter bijwoning van de Kerstfeestviering, die ieder jaar, en ook nu weer, in de groote eetzaal plaatsvond, voor al de kinderen, die, gedurende 't afgelopen jaar korter of langer tijd in 't Huis waren verpleegd.

In den namiddag van den eersten Kerstdag zou 't feest zijn.

Nicht Truida had 't goed gevonden er dien dag vroeg om te eten en nu, terwijl zij zoo kalmpjes zat te breien en de jeugd zich buiten, in deze stille buurt, met sleetjes vermaakte, moest zij toch onwillekeurig even, haast onmerkbaar, glimlachen bij de gedachte aan de verrukking, die de kinderen zooeven getoond hadden, toen Zuster Margo's uitnoodiging was gekomen. Frans' gezichtje — waarop zij, zooals gewoonlijk, 't meest 't oog had gehad — had letterlijk gestraald.

Nicht Truida gunde het den kinderen graag, al zou 't nooit bij *haar* opkomen een Kerstboom in orde te maken — — wel, zij zou 't niet eens *kunnen*, neen, voor zulk werk stonden haar handen geheel verkeerd!

Weer glimlachte Nicht even en — 't was of ze nu toch niet zóó erg meer tegen een Kerstboom was, als zij 't zelf vroeger altijd gemeend had — — voor kinderen, wel te verstaan! — —

Haar gedachten gingen ongemerkt terug naar dat Kerstfeest — hoeveel jaren zou dat nu al geleden zijn? toen *haar* Frans ook zoo opgetogen was geweest omdat hij een uitnoodiging voor een Kerstfeestviering had kregen. — — En al de bij-

zonderheden daarvan kwamen haar weer voor den geest: zijn tocht naar 't gehucht op de heide om kaarten en Kerstmandjes rond te brengen en zijn blijdschap, omdat hij nu toch ook had mogen meehelpen Kerstvreugde te verspreiden. — —

Nicht Truida moest haar bril afzetten en de glazen schoon wrijven, anders kon zij niet zien of zij een naadje maken, dan wel overbreien moest. — —

Voorzichtig werd de achterdeur opengedaan en met een „sst sst” tegen Betje, die in de keuken bezig was en een uitroep van verrassing slaakte, kwamen de vier kinderen naar binnen gestapt met de hulst- en dennentakken, waarmee hun sleetje beladen was geweest.

„Die hebben we uit 't boschje gehaald, ginds,” verklaarde Frans vol trots en Dickie hield Betje een hulsttak vol glimmende, roode besjes onder den neus.

„Kijk 's, Bet, net kraaltjes!”

„Thea heeft 't bedacht,” zei Frans weer.

„Ja!” — Thea knikte, dat haar donkere krulletjes op en neer dansten. „Rie wou 't eerst niet, omdat Moeder niet thuis is, maar de lieve Heer wil toch *evengoed* bij ons komen, om ons een gelukkig Kerstfeest te geven, zegt Zuster Margo.”

„Jazeker, liefje,” haastte Betje zich te antwoorden, „'t is wàt goed bedacht van je.”

„En nu gaan we alles versieren,” vertelde Frans, „heel stil, dat Nicht Truida er niets van hoort; 't is ook een verrassing voor Nicht!” —

't Was niet aan Rie te bemerken, dat zij er eerst tegen was geweest 't huis feestelijk te maken. Flink

greep ze mee aan en was zelfs degene, die 't grootste aandeel van 't werk op zich nam.

Wat Thea zoo gewoonweg, als iets vanzelf sprekends, op den drempel van de keukendeur gezegd had, was recht naar Rie's hartje gegaan en 't was alsof nu ook meteen de allerlaatste beletsels en hindernissen waren weggevallen.

In de dagen, die voorafgegaan waren, had Rie veel met zichzelf te stellen gehad. 't Was al begonnen dien avond waarop Thea 't Adventslied had opgezegd — — de indruk van *toen* was *blijven* doorwerken, nu eens ternauwernood merkbaar, dan weer met meerdere kracht. Rie had er geen weerstand aan kunnen bieden en van: „Heer, help mij” was 't: „vergeef mij” geworden. — Nu brak echter ook de blijdschap door en kon zij zich mede recht van ganscher harte verheugen in den komenden feestdag.

Nicht Truida's kamertje nam zij zelf geheel voor haar rekening. Had zij 't zooeven nog onzin genoemd dáár hulst en dennegroen neer te zetten, — Nicht was immers heelemaal geen mensch voor zoo iets en dan — — dat kamertje, 't dierbare logeerkamertje, was bovendien nog steeds 't moeilijkste punt voor Rie gebleven — nu was ook dit laatste overwonnen en — of Nicht Truida er om zou geven of niet — *juist hier* moest en wilde Rie feestgroen aanbrengen, ter eere van den grooten Koning, Die Zijn intrek kwam nemen en 't nu ook ongehinderd zou kunnen, *óók in Rie's hart*. —

Op den middag van den eersten Kerstdag, even vóór de Kerstfeestviering in het Diaconessenhuis,

stonden de Verbeekjes nog een oogenblikje bij Moeders bed. Van *alle* vier straalden de oogen; 't was Moeder of ze in louter sterretjes zag. Maar hoe gelukkig werd zij, toen Rie zich over haar heen boog en haar toefluisterde: „We hebben 't overal feestelijk gemaakt, thuis, — *óók op 't kamertje*, Moeder! En Nicht Truida vond 't heerlijk; ze heeft er mij vanmorgen zelfs een kus voor gegeven.” — —

En toen de kinderen nu nog eens, op Moeders verzoek, hun lied aanhieven en Rie's stem van 't begin tot het eind zoo helder en vroolijk klonk, terwijl haar gezichtje van groote Kerstvreugde glansde, was Moeders blijdschap overvloeiende, en herhaalde zij dankbaar, haar bede met die der kinderen vereenigend:

„Ik wil U dienen, U beminnen,

„ja, neem bij mij Uw intrek, Heer!”

Einde